

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

zo 17. júna 2021 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Verejné obstarávanie – Rámcová dohoda – Smernica 2014/24/EÚ – Článok 5 ods. 5 – Článok 18 ods. 1 – Články 33 a 49 – Časť C body 7, 8 a 10 prílohy V – Vykonávacie nariadenie (EÚ) 2015/1986 – Body II.1.5) a II.2.6) prílohy II – Postupy verejného obstarávania – Povinnosť uviesť v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo špecifikáciách na jednej strane predpokladané množstvo alebo hodnotu a na druhej strane maximálne množstvo alebo hodnotu výrobkov, ktoré sa majú dodať na základe rámcovej dohody – Zásady transparentnosti a rovnosti zaobchádzania – Smernica 89/665/EHS – Článok 2d ods. 1 – Postupy preskúmvania vo veciach verejného obstarávania – Neúčinnosť zmluvy – Vylúčenie“

Vo veci C-23/20,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Klagenævnet for Udbud (Komisia pre opravné prostriedky v oblasti verejného obstarávania, Dánsko) zo 16. januára 2020 a doručený Súdnemu dvoru 17. januára 2020, ktorý súvisí s konaním:

Simonsen & Weel A/S

proti

Region Nordjylland og Region Syddanmark,

za účasti:

Nutricia A/S,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory M. Vilaras, sudcovia N. Piçarra, D. Šváby (spravodajca), S. Rodin a K. Jürimäe,

generálny advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

* Jazyk konania: dánčina.

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Simonsen & Weel A/S, v zastúpení: S. Troels Poulsen, advokát,
- Region Nordjylland og Region Syddanmark, v zastúpení: T. Braad a H. Padkjær Sørensen, advokater,
- dánska vláda, v zastúpení: J. Nymann-Lindegren, M. Jespersen a M. Wolff, splnomocnení zástupcovia,
- belgická vláda, v zastúpení: L. Van den Broeck a J.-C. Halleux, splnomocnení zástupcovia,
- nemecká vláda, v zastúpení: J. Möller, R. Kanitz a S. Eisenberg, splnomocnení zástupcovia,
- estónska vláda, v zastúpení: N. Grünberg, splnomocnená zástupkyňa,
- francúzska vláda, v zastúpení: C. Mosser a E. de Moustier, splnomocnené zástupkyne,
- rakúska vláda, v zastúpení: A. Posch a J. Schmoll, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: P. Ondrůšek, H. Støvlbæk a L. Haasbeek, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 18 ods. 1, ako aj článkov 33 a 49 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES (Ú. v. EÚ L 94, 2014, s. 65), ako aj časti C bodu 7 a bodu 10 písm. a) prílohy V k tejto smernici a článku 2d ods. 1 písm. a) smernice Rady 92/13/EHS z 25. februára 1992, ktorou sa koordinujú zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia o uplatňovaní právnych predpisov spoločenstva, o postupoch verejného obstarávania subjektov pôsobiacich vo vodnom, energetickom, dopravnom a telekomunikačnom sektore (Ú. v. ES L 76, 1992, s. 14; Mim. vyd. 06/001, s. 315) v znení smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/23/EÚ z 26. februára 2014 (Ú. v. EÚ L 94, 2014, s. 1) (ďalej len „smernica 92/13“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Simonsen & Weel A/S na jednej strane a Region Nordjylland (región Severné Jutsko, Dánsko) a Region Syddanmark (región Južné Dánsko, Dánsko) (ďalej spolu len „regióny“) na druhej strane vo veci rozhodnutia týchto regiónov uzavrieť rámcovú dohodu so spoločnosťou Nutricia A/S.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 2014/24

3 Odôvodnenia 59 až 62 smernice 2014/24 znejú:

„(59) Na trhoch verejného obstarávania v Únii vzniká silný trend spájania dopytu zo strany verejných obstarávateľov s cieľom dosiahnuť úspory z rozsahu vrátane nižších cien a transakčných nákladov a zlepšiť a sprofesionalizovať riadenie obstarávania. Možno to dosiahnuť tak, že sa nákupy sústredia buď podľa počtu zúčastnených verejných obstarávateľov, alebo podľa objemu a hodnoty v čase. Spájanie a centralizácia obstarávania by sa však mali dôkladne monitorovať, aby sa zamedzilo nadmernej koncentrácii kúpnej sily a tajným dohodám a aby sa zachovala transparentnosť a hospodárska súťaž, ako aj príležitosti na prístup na trh pre MSP.

(60) Nástroj rámcových dohôd sa používal vo veľkej miere a považuje sa za účinnú techniku obstarávania v celej Európe. Preto by sa mal zachovať v tej miere ako doteraz. Je však potrebné spresniť niektoré aspekty, najmä že rámcové dohody by nemali využívať verejných obstarávateľov, ktorí v nich nie sú identifikovaní. Preto by sa verejných obstarávateľov, ktorí sú od začiatku zmluvnými stranami konkrétnej rámcovej dohody, mali jasne uviesť názvom alebo inými prostriedkami, ako je napríklad odkaz na danú kategóriu verejných obstarávateľov v rámci jasne vymedzenej geografickej oblasti, aby bolo možné dotknutých verejných obstarávateľov ľahko a jednoznačne identifikovať. Podobne by rámcová dohoda po uzavretí už nemala byť otvorená prístupiu nových hospodárskych subjektov. ...

(61) ...

Verejným obstarávateľom by sa mala poskytnúť dodatočná flexibilita pri obstarávaní na základe rámcových dohôd, ktoré sú uzavreté s viac ako jedným hospodárskym subjektom a v ktorých sa stanovujú všetky podmienky.

... Rámcové dohody by sa nemali používať nevhodne alebo takým spôsobom, ktorý by bránil hospodárskej súťaži, obmedzoval ju alebo ju narúšal. Verejných obstarávateľov by podľa tejto smernice nemali byť povinní obstarávať stavebné práce, tovar alebo služby, na ktoré sa vzťahuje rámcová dohoda, podľa takejto rámcovej dohody.

(62) Malo by sa tiež spresniť, že hoci by sa zákazky založené na rámcovej dohode mali zadávať pred skončením platnosti samotnej rámcovej dohody, trvanie jednotlivých zákaziek založených na rámcovej dohode nemusí zodpovedať trvaniu tejto rámcovej dohody, ale podľa potreby by mohlo byť kratšie alebo dlhšie. ...

Zároveň by sa malo spresniť, že sa môžu vyskytnúť výnimočné prípady, keď by sa malo umožniť, aby samotné rámcové dohody trvali dlhšie ako štyri roky. Takéto prípady, ktoré by sa mali náležite odôvodniť, a to najmä predmetom rámcovej dohody, môžu vzniknúť napríklad vtedy, ak hospodárske subjekty potrebujú disponovať zariadením, ktorého obdobie odpisovania je dlhšie ako štyri roky a ktoré musí byť k dispozícii vždy počas celého trvania rámcovej dohody.“

- 4 Článok 5 tejto smernice s názvom „Metódy výpočtu predpokladanej hodnoty obstarávania“ v odseku 5 stanovuje:

„Pri rámcových dohodách a dynamických nákupných systémoch sa vychádza z najvyššej predpokladanej hodnoty bez [dane z pridanej hodnoty (DPH)] všetkých zákaziek predpokladaných počas celej doby platnosti rámcovej dohody alebo dynamického nákupného systému.“

- 5 Článok 18 uvedenej smernice, ktorý uvádza „zásady obstarávania“, v odseku 1 prvom pododseku stanovuje:

„Verejní obstarávatelia zaobchádzajú s hospodárskymi subjektmi rovnako a nediskriminačne a konajú transparentným a primeraným spôsobom.“

- 6 Pod názvom „Rámcové dohody“ článok 33 smernice 2014/24 stanovuje:

„1. Verejní obstarávatelia môžu uzatvárať rámcové dohody za predpokladu, že uplatňujú postupy ustanovené v tejto smernici.

Rámcová dohoda je dohoda medzi jedným alebo viacerými verejnými obstarávateľmi a jedným alebo viacerými hospodárskymi subjektmi, ktorej účelom je stanoviť podmienky upravujúce zákazky, ktoré sa majú zadávať počas daného obdobia, najmä pokiaľ ide o cenu a prípadne aj o predpokladané množstvo.

Platnosť rámcovej dohody nesmie presiahnuť štyri roky okrem výnimočných prípadov náležite odôvodnených najmä jej predmetom.

2. Zákazky na základe rámcovej dohody sa zadávajú v súlade s postupmi stanovenými v tomto odseku a v odsekoch 3 a 4.

...

Zákazkami na základe rámcovej dohody sa za žiadnych okolností nesmú podstatným spôsobom upraviť podmienky v danej rámcovej dohode, najmä v prípade uvedenom v odseku 3.

3. Ak sa rámcová dohoda uzaviera s jediným hospodárskym subjektom, zákazky na základe tejto dohody sa zadávajú v rozmedzí podmienok stanovených v danej rámcovej dohode.

...“

- 7 Podľa článku 49 uvedenej smernice s názvom „Oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania“:

„Oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania sa používajú ako prostriedok výzvy na súťaž v súvislosti so všetkými postupmi bez toho, aby bol dotknutý článok 26 ods. 5 druhý pododsek a článok 32. Oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania obsahujú informácie stanovené v prílohe V časti C a uverejňujú sa v súlade s článkom 51.“

- 8 Článok 53 uvedenej smernice, nazvaný „Elektronická dostupnosť súťažných podkladov“, vo svojom odseku 1 prvom pododseku stanovuje:

„Verejní obstarávatelia ponúkajú elektronickými prostriedkami a bezodplatne neobmedzený a úplný priamy prístup k súťažným podkladom od dátumu uverejnenia oznámenia v súlade s článkom 51

alebo od dátumu zaslania výzvy na potvrdenie záujmu. V znení oznámenia alebo výzvy na potvrdenie záujmu sa uvádza internetová adresa, na ktorej sú súťažné podklady prístupné.“

9 Pod názvom „Úprava zmlúv počas ich platnosti“ článok 72 smernice 2014/24 stanovuje:

„1. Zmluvy a rámcové dohody možno upraviť bez nového postupu obstarávania v súlade s touto smernicou v ktoromkoľvek z týchto prípadov:

...

e) ak úpravy bez ohľadu na ich hodnotu nie sú podstatné v zmysle odseku 4.

Verejní obstarávatelia, ktorí upravili zmluvu v prípadoch stanovených v písmenách b) a c) tohto odseku, uverejnia oznámenie v tomto zmysle v *Úradnom vestníku Európskej únie*. Takéto oznámenie obsahuje informácie stanovené v prílohe V časti G a uverejní sa v súlade s článkom 51.

...

4. Úprava zmluvy alebo rámcovej dohody počas jej platnosti sa považuje za podstatnú v zmysle odseku 1 písm. e), ak sa v jej dôsledku povaha zmluvy alebo rámcovej dohody zásadne líši od povahy pôvodnej uzavretej zmluvy alebo rámcovej dohody. V každom prípade a bez ohľadu na odseky 1 a 2 sa úprava považuje za podstatnú, ak je splnená jedna alebo viac z týchto podmienok:

a) úpravou sa zavádzajú podmienky, ktoré by v prípade, ak by boli súčasťou pôvodného postupu obstarávania, umožnili pripustenie iných ako pôvodne vybraných záujemcov alebo akceptovanie inej ako pôvodne akceptovanej ponuky, alebo by do postupu obstarávania prilákali ďalších účastníkov;

b) úpravou sa mení ekonomická rovnováha zmluvy alebo rámcovej dohody v prospech dodávateľa spôsobom, ktorý nebol stanovený v pôvodnej zmluve ani rámcovej dohode;

c) úpravou sa značne rozširuje rozsah pôsobnosti zmluvy alebo rámcovej dohody;

d) ak nový dodávateľ nahradí dodávateľa, ktorému verejný obstarávateľ pôvodne zadal zákazku, v iných prípadoch než sú prípady ustanovené v odseku 1 písm. d).

5. V prípade iných úprav ustanovení zmluvy o verejnej zákazke alebo rámcovej dohody počas jej platnosti, než sú úpravy stanovené v odsekoch 1 a 2, je potrebný nový postup obstarávania v súlade s touto smernicou.“

10 Článok 91 tejto smernice stanovuje:

„Smernica [Európskeho parlamentu a Rady] 2004/18/ES [z 31. marca 2004 o koordinácii postupov zadávania verejných zákaziek na práce, verejných zákaziek na dodávku tovaru a verejných zákaziek na služby (Ú. v. EÚ L 134, 2004, s. 114; Mim. vyd. 06/007, s. 132)] sa zrušuje s účinnosťou od 18. apríla 2016.

Odkazy na zrušenú smernicu sa považujú za odkazy na túto smernicu a znejú v súlade s tabuľkou zhody uvedenou v prílohe XV.“

11 Príloha V k uvedenej smernici uvádza „informácie, ktoré sa uvádzajú v oznámeniach“. Časť B tejto prílohy uvádza „informácie, ktoré sa uvádzajú v predbežných oznámeniach (podľa článku 48)“. Hlava II tejto časti vymenúva „ďalšie informácie, ktoré musia byť poskytnuté, ak sa oznámenie používa ako výzva na súťaž (článok 48 ods. 2)“.

12 Medzi tieto informácie patrí informácia uvedená v bode 7 tejto hlavy II, ktorá znie takto:

„Pokiaľ je táto informácia už známa, predpokladaný celkový rozsah zákazky/zákaziek; ak je zákazka rozdelená na časti, táto informácia sa poskytne za každú časť.“

13 Časť C uvedenej prílohy V uvádza ako „informácie, ktoré sa uvádzajú v oznámeniach o vyhlásení verejného obstarávania (podľa článku 49)“:

“...“

2. E-mailová alebo internetová adresa, na ktorej budú bezplatne dostupné súťažné podklady na neobmedzený a úplný priamy prístup.

...

...

5. Kódy CPV. Ak je zákazka rozdelená na viacero častí, táto informácia sa poskytne pre každú časť.

...

7. Opis obstarávania: povaha a rozsah prác, povaha a množstvo alebo hodnota dodaní tovaru, povaha a rozsah služieb. Ak je zákazka rozdelená na viacero častí, táto informácia sa poskytne pre každú časť. Opis všetkých možností, keď to prichádza do úvahy.

8. Predpokladané celkové poradie podľa rozsahu [predpokladaný celkový rozsah – *neoficiálny preklad*] zákazky/zákaziek; ak je zákazka rozdelená na časti, táto informácia sa poskytne za každú časť.

...

10. Časový rámec dodania alebo poskytnutia tovaru, prác alebo služieb a, pokiaľ je to možné, trvanie zákazky.

a) V prípade rámcovej dohody uvedenie plánovaného trvania rámcovej dohody, pričom sa prípadne uvedú dôvody každého trvania dlhšieho ako štyri roky. Pokiaľ je to možné, uvedenie hodnoty alebo poradia podľa rozsahu a frekvencie zadávaných zákaziek, počet a prípadne navrhovaný maximálny počet zúčastnených hospodárskych subjektov;

...

“...“

Vykonávacie nariadenie (EÚ) 2015/1986

- 14 Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1986 z 11. novembra 2015, ktorým sa ustanovujú štandardné vzory pre uverejňovanie oznámení v oblasti verejného obstarávania a ktorým sa zrušuje vykonávacie nariadenie (EÚ) č. 842/2011 (Ú. v. EÚ L 296, 2015, s. 1), obsahuje vo svojej prílohe II vzorový formulár, v ktorom sa uvádzajú jednotlivé položky, ktoré môže alebo musí vyplniť verejný obstarávateľ.
- 15 Oddiel II tohto formulára s názvom „Predmet“ obstarávania rozlišuje medzi „rozsahom obstarávania“ a jeho „opisom“.
- 16 V položkách týkajúcich sa rozsahu obstarávania sa nachádza položka II.1.5) s názvom „Celková odhadovaná hodnota“. Táto položka odkazuje na poznámku pod čiarou č. 2 formulára uvádzajúcu len príslovkové určenie „ak je to uplatniteľné“. V uvedenej položke musí verejný obstarávateľ uviesť hodnotu zákazky bez DPH a menu použitú na tento účel, pričom sa spresňuje, že „v prípade rámcových dohôd alebo dynamických nákupných systémov – [ide] o celkovú odhadovanú maximálnu hodnotu za celé obdobie trvania rámcovej dohody alebo dynamického nákupného systému“.
- 17 V položkách týkajúcich sa opisu obstarávania sa nachádza položka II.2.1), v rámci ktorej treba uviesť „názov“ obstarávania. Táto položka obsahuje časť s názvom „Časť č.“, ku ktorej je tiež pripojená poznámka pod čiarou č. 2, ktorá znie „ak je to uplatniteľné“.
- 18 Položka II.2.6) s názvom „Ohodnotená hodnota“ stanovuje, že verejný obstarávateľ musí uviesť hodnotu obstarávania bez DPH, ako aj menu používanú na tento účel, a spresňuje, že „v prípade rámcových dohôd alebo dynamických nákupných systémov – [ide] o odhadovanú celkovú maximálnu hodnotu počas celého trvania tejto časti“.

Smernica 89/665/EHS

- 19 Smernica Rady 89/665/EHS z 21. decembra 1989 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa uplatňovania postupov preskúmania v rámci verejného obstarávania tovarov a prác (Ú. v. ES L 395, 1989, s. 33; Mim. vyd. 06/001, s. 246), zmenená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2014/23 (ďalej len „smernica 89/665“), sa uplatňuje na skutkové okolnosti vo veci samej, keďže dátum prebratia poslednej uvedenej smernice uplynul 18. apríla 2016.
- 20 Smernica 89/665 v pôvodnom znení bola predtým zmenená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2007/66/ES z 11. decembra 2007 (Ú. v. EÚ L 335, 2007, s. 31). Odôvodnenia 13, 14 a 17 smernice 2007/66 znejú:

„(13) S cieľom bojovať proti nezákonne vedenému priamemu zadávaniu zákaziek, ktoré Súdny dvor označil za najväčšie porušenie práva [Únie] v oblasti zadávania verejných zákaziek zo strany verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, by sa mali ustanoviť účinné, primerané a odradzujúce sankcie. Zmluvy uzavreté na základe nezákonne vedeného priameho zadávania zákaziek by sa preto mali v zásade považovať za neplatné [neúčinné – *neoficiálny preklad*]. Neplatnosť [neúčinnosť – *neoficiálny preklad*] by nemala byť automatická, ale mal by ju overiť nezávislý orgán zodpovedný za preskúmanie alebo by mala vyplývať z rozhodnutia tohto orgánu.

(14) Neplatnosť [Neúčinnosť – *neoficiálny preklad*] je najúčinnším spôsobom na obnovenie súťaže a vytvorenie nových obchodných príležitostí pre tie hospodárske subjekty, ktorým bola nezákonným spôsobom odobratá možnosť zúčastniť sa na súťaži. Priame zadávanie zákaziek v zmysle tejto smernice by malo zahŕňať všetky zadania zákaziek uskutočnené bez predchádzajúceho uverejnenia oznámenia o vyhlásení zadávacieho konania v *Úradnom vestníku Európskej únie* v zmysle smernice 2004/18/ES. To zodpovedá konaniu bez predchádzajúcej výzvy na súťaž v zmysle smernice [Európskeho parlamentu a Rady] 2004/17/ES [z 31. marca 2004 o koordinácii postupov obstarávania subjektov pôsobiacich v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb (Ú. v. EÚ L 134, 2004, s. 1; Mim. vyd. 06/007, s. 19)].

...

(17) Postup preskúmania by mala mať možnosť uplatniť minimálne každá osoba, ktorá má alebo mala záujem o získanie konkrétnej zákazky a ktorá bola poškodená alebo existuje riziko poškodenia údajným porušením.“

21 Článok 1 smernice 89/665 s názvom „Rozsah pôsobnosti a dostupnosť postupov preskúmania“ vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Táto smernica sa vzťahuje na zákazky uvedené v smernici [2014/24], pokiaľ tieto zákazky nie sú v súlade s článkami 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 17 a 37 uvedenej smernice z jej rozsahu pôsobnosti vylúčené.

...

Zákazky v zmysle tejto smernice zahŕňajú verejné zákazky, rámcové dohody, koncesie na stavebné práce a služby a dynamické obstarávacie systémy.

Pokiaľ ide o zákazky, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti smernice [2014/24] alebo smernice [2014/23], členské štáty prijímú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sa rozhodnutia prijaté verejnými obstarávateľmi mohli účinne a predovšetkým čo najskôr preskúmať v súlade s podmienkami stanovenými v článkoch 2 až 2f tejto smernice z dôvodu, že týmito rozhodnutiami sa porušilo právo Únie v oblasti verejného obstarávania alebo vnútroštátne právne predpisy, ktorými sa toto právo transponuje.“

22 Článok 2d smernice 89/665 s názvom „Neplatnosť [Neúčinnosť – *neoficiálny preklad*]“ vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby orgán zodpovedný za preskúmanie, ktorý je nezávislý od verejného obstarávateľa, považoval zmluvu za neplatnú [neúčinnú – *neoficiálny preklad*] alebo aby tento orgán rozhodol o neplatnosti [neúčinnosti – *neoficiálny preklad*] zmluvy v týchto prípadoch:

a) ak verejný obstarávateľ zadal zákazku bez predchádzajúceho uverejnenia oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania v *Úradnom vestníku Európskej únie* bez toho, aby to bolo prípustné v súlade so smernicou 2014/24/EÚ alebo smernicou 2014/23/EÚ;

...“

Smernica 92/13

- 23 Článok 1 smernice 92/13 s názvom „Rozsah pôsobnosti a dostupnosť postupov preskúmania“ vo svojom odseku 1 prvom a druhom pododseku stanovuje:

„Táto smernica sa vzťahuje na zákazky uvedené v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2014/25/EÚ [z 26. februára 2014 o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb a o zrušení smernice 2004/17/ES (Ú. v. EÚ L 94, 2014, s. 243)], pokiaľ tieto zákazky nie sú v súlade s článkami 18 až 24, článkami 27 až 30, článkom 34 alebo 55 uvedenej smernice z jej rozsahu pôsobnosti vylúčené.

Zákazky v zmysle tejto smernice zahŕňajú zákazky na dodávky tovaru, na práce a na služby, koncesie na stavebné práce a služby, rámcové dohody a dynamické obstarávacie systémy.“

- 24 Znenie článku 2d ods. 1 písm. a) smernice 92/13 je analogické so znením článku 2d ods. 1 písm. a) smernice 89/665.

Dánske právo

Zákon o verejnom obstarávaní

- 25 Udbudsloven, lov nr. 1564 (zákon č. 1564 o verejnom obstarávaní) z 15. decembra 2015 v znení uplatniteľnom na skutkové okolnosti vo veci samej (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“), ktorým sa preberá smernica 2014/24 do dánskeho práva, obsahuje hlavu I s názvom „Všeobecné ustanovenia“, ktorá obsahuje § 1 až 38 tohto zákona.

- 26 § 2 uvedeného zákona, nazvaný „Všeobecné zásady“, v odseku 1 stanovuje:

„Pokiaľ ide o verejné zákazky uvedené v hlavách II až IV, verejný obstarávateľ dodržiava zásady rovnosti zaobchádzania, transparentnosti a proporcionality.“

- 27 § 24 tohto zákona obsahuje najmä tieto definície:

„...“

(24) ‚verejné zákazky‘ sú odplatné zmluvy uzavreté písomne medzi jedným alebo viacerými hospodárskymi subjektmi a jedným alebo viacerými verejnými obstarávateľmi, ktorých predmetom je uskutočnenie stavebných prác, dodanie tovaru alebo poskytnutie služieb;

...

(30) ‚rámcová dohoda‘ je dohoda uzavretá medzi jedným alebo viacerými verejnými obstarávateľmi a jedným alebo viacerými hospodárskymi subjektmi, ktorá stanovuje podmienky, ktorými sa riadia zákazky zadávané počas určitého obdobia, najmä pokiaľ ide o ceny a predpokladané množstvá.“

- 28 Hlava II zákona o verejnom obstarávaní, ktorá sa vzťahuje na „verejné zákazky, ktorých hodnota prekračuje prahovú hodnotu“, obsahuje § 39 až 185 tohto zákona.

29 § 56 tohto zákona stanovuje:

„V otvorenom konaní môže každý hospodársky subjekt reagovať na oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania predložením ponuky. Oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania obsahuje informácie stanovené v časti C prílohy V k smernici [2014/24]. Verejný obstarávateľ používa vzorový formulár uvedený v §128 ods. 3 tohto zákona.“

30 Podľa § 128 uvedeného zákona:

„1. Verejný obstarávateľ použije oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania ako prostriedok výzvy na súťaž pre všetky postupy okrem rokovacieho konania bez predchádzajúceho oznámenia...

2. Oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania obsahujú informácie stanovené v časti C prílohy V k smernici [2014/24]...

3. Oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania sa vypracuje podľa vzorového formulára vytvoreného Európskou komisiou, zašle sa elektronicky Úradu pre publikácie Európskej únie a uverejní sa v súlade s prílohou VIII k smernici [2014/24]...

...“

Zákon o Komisii pre opravné prostriedky v oblasti verejného obstarávania

31 Lov om Klagenævnet for udbud, lovbekendtgørelse nr. 593 (zákon o Komisii pre opravné prostriedky v oblasti verejného obstarávania, kodifikačná vyhláška č. 593) z 2. júna 2016 (ďalej len „zákon o Komisii pre opravné prostriedky v oblasti verejného obstarávania“), ktorým sa vykonáva smernica 92/13, vo svojom § 17 ods. 1 bode 1 stanovuje:

„Zmluva patriaca do hlavy II alebo III zákona o verejnom obstarávaní alebo smernice [2014/25] sa vyhlási za neúčinnú, ak:

1. verejný obstarávateľ uzavrel zmluvu v rozpore so zákonom o verejnom obstarávaní alebo pravidlami Únie v oblasti verejného obstarávania bez toho, aby predtým uverejnil oznámenie v *Úradnom vestníku Európskej únie*, avšak s výhradou ustanovení § 4;

...“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

32 Regióny oznámením o vyhlásení verejného obstarávania z 30. apríla 2019 vyhlásili otvorené konanie verejného obstarávania v zmysle smernice 2014/24 s cieľom uzavrieť rámcovú dohodu na dobu štyroch rokov medzi regiónom Severné Jutsko a jediným hospodárskym subjektom na nákup vybavení umožňujúcich výživu sondou pre pacientov v domácom ošetrovaní a pre zariadenia.

33 Oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania spresňovalo, že región Južné Dánsko sa zúčastňuje len „prostredníctvom opcie“ a že záujemcovia boli povinní predložiť ponuku na „všetky časti zákazky“.

- 34 Okrem toho toto oznámenie neobsahovalo informácie o predpokladanej hodnote zákazky, rámcovej dohode pre región Severné Jutsko alebo opcie pre región Južné Dánsko, ani informácie o maximálnej hodnote rámcových dohôd alebo o predpokladanom alebo maximálnom množstve výrobkov, ktoré sa pravdepodobne nakúpia podľa rámcovej dohody.
- 35 Ako totiž vyplýva z prílohy 3 k uvedenému oznámeniu, „uvedené odhady a očakávané objemy spotreby len odrážajú očakávania obstarávateľa v súvislosti so spotrebou dodávok, na ktoré sa vzťahuje zákazka. Verejný obstarávateľ sa teda podľa rámcovej dohody nezaväzuje k odberu určitého množstva tovaru alebo nákupu v určitej hodnote. Inak povedané, skutočná spotreba môže byť vyššia alebo nižšia ako uvedené odhady“. Rámcová dohoda sa nemala považovať ani za exkluzívnu, takže verejný obstarávateľ mohol nadobúdať podobné výrobky od iných dodávateľov v súlade s pravidlami upravujúcimi verejné obstarávanie.
- 36 Rozhodnutím z 9. augusta 2019 regióny dospeli k záveru, že ponuka spoločnosti Nutricia je najvýhodnejšia a že táto spoločnosť získala zákazku. Dňa 19. augusta 2019 Simonsen & Weel podala žalobu na Klagenævnet for Udbud (Komisia pre opravné prostriedky v oblasti verejného obstarávania, Dánsko), ktorou sa domáhala zrušenia tohto rozhodnutia.
- 37 Keďže tento súd tejto žalobe nepriznal odkladný účinok, región Severné Jutsko uzatvoril rámcovú dohodu s úspešným uchádzačom. Región Južné Dánsko nevyužil opciu, ktorú mal k dispozícii.
- 38 Na podporu svojej žaloby Simonsen & Weel po prvé tvrdí, že regióny tým, že v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania neuviedli predpokladané množstvo alebo predpokladanú hodnotu výrobkov, ktoré majú byť dodané podľa rámcovej dohody dotknutej vo veci samej, porušili najmä článok 49 smernice 2014/24, zásady rovnosti zaobchádzania a transparentnosti zakotvené v článku 18 ods. 1 tejto smernice, ako aj bod 7 časti C prílohy V k uvedenej smernici.
- 39 Po druhé regióny sú povinné uviesť maximálne množstvo výrobkov, ktoré možno nadobudnúť na základe rámcovej dohody, alebo jej maximálnu celkovú hodnotu, pretože v opačnom prípade by mohli umelo rozdeliť túto rámcovú dohodu počas celej doby platnosti, v rozpore s judikatúrou, ktorá vyplýva z rozsudku z 19. decembra 2018, Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato – Antitrust a Coopservice (C-216/17, EU:C:2018:1034).
- 40 Pokiaľ ide o neuvedenie predpokladaného množstva alebo hodnoty, regióny namietajú najmä to, že povinnosť uviesť rozsah alebo určitú hodnotu v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania sa neuplatňuje na rámcové dohody. Zo samotného znenia článku 33 ods. 1 smernice 2014/24 vyplýva, že predpokladané množstvo môže byť uvedené „prípadne“, čo znamená, že takýto údaj je pre verejného obstarávateľa fakultatívny.
- 41 Pokiaľ ide o neuvedenie maximálneho množstva výrobkov, ktoré možno nadobudnúť na základe rámcovej dohody, alebo maximálnej celkovej hodnoty dohody, regióny tvrdia, že riešenie v rozsudku z 19. decembra 2018, Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato – Antitrust a Coopservice (C-216/17, EU:C:2018:1034), sa obmedzuje na situácie, v ktorých verejný obstarávateľ koná v mene iných verejných obstarávateľov, ktorí nie sú priamo zmluvnými stranami rámcovej dohody, čo v prejednávanej veci neplatí. Okrem toho z tohto rozsudku vyplýva, že zásady transparentnosti a rovnosti zaobchádzania sú dodržané, ak je celkový objem služieb uvedený v samotnej rámcovej dohode alebo v iných súťažných podkladoch.

- 42 Okrem toho v prípade verejného obstarávania na základe rámcovej dohody je rozhodujúca otázka, či sa uskutočňuje aj v mene iných verejných obstarávateľov, čo vyplýva aj z odôvodnení 59 až 62 smernice 2014/24. Požiadavku na uvedenie maximálneho objemu alebo maximálnej hodnoty uvedenú v bode 61 rozsudku z 19. decembra 2018, *Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato – Antitrust a Coopservice (C-216/17, EU:C:2018:1034)*, nemožno rozšíriť na prípady, ktoré nie sú porovnateľné s prípadom v danej samej. V prejednávanej veci však regióny tvrdia, že uzavreli nevýhradnú a nesynalagmatickú rámcovú dohodu a že v čase vyhlásenia verejného obstarávania nevedeli o rozsahu konkrétnych požiadaviek na nákup ani o cenovej úrovni „jednotlivých zákaziek“. V dôsledku toho neboli schopné vykonať spoľahlivý odhad hodnoty rámcovej dohody.
- 43 V dôsledku toho sa *Klagenævnet for Udbud* (Komisia pre opravné prostriedky v oblasti verejného obstarávania) pýta, či je možné uplatniť riešenie uvedené v rozsudku z 19. decembra 2018, *Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato – Antitrust a Coopservice (C-216/17, EU:C:2018:1034)*, na spor vo veci samej, a to s prihliadnutím na osobitné okolnosti veci, ktorá viedla k vydaniu tohto rozsudku, a na skutočnosť, že smernica 2014/24 obsahuje v súvislosti s rámcovou dohodou malé zmeny vo vzťahu k zneniu smernice 2004/18, ktorá sa uplatňovala na uvedenú vec. Jeho pochybnosti sa týkajú najmä toho, či maximálna hranica musí špecifikovať jednak maximálne množstvá a jednak maximálne hodnoty výrobkov, ktoré možno nakúpiť na základe rámcovej dohody, a či by takéto maximum malo byť prípadne stanovené „od počiatku“, teda už v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania – v ktorom by teda bolo totožné s predpokladanou hodnotou – a/alebo v špecifikáciách, alebo či stačí, aby bolo toto maximum po prvýkrát stanovené v samotnej rámcovej dohode, t. j. po ukončení verejnej súťaže. Napokon za predpokladu, že by táto maximálna hranica nebola riadne uvedená verejným obstarávateľom, sa vnútroštátny súd pýta, či sa má podľa článku 2d smernice 92/13 rámcová dohoda uzavretá na tomto základe posudzovať rovnako ako situácia, v ktorej nebolo uverejnené oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania, a či sa má preto považovať za neúčinnú.
- 44 Vzhľadom na tieto úvahy *Klagenævnet for Udbud* (Komisia pre opravné prostriedky v oblasti verejného obstarávania) rozhodla prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. a) Majú sa zásady rovnosti zaobchádzania a transparentnosti stanovené v článku 18 ods. 1 smernice [2014/24] a článok 49 tejto smernice v spojení s bodom 7 a bodom 10 písm. a) časti C prílohy V k uvedenej smernici vykladať v tom zmysle, že oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania v situácii, o ktorú ide v tejto veci, musí obsahovať informáciu o predpokladanom množstve a/alebo predpokladanej hodnote dodávok podľa rámcovej dohody, ktorej sa týka verejné obstarávanie?
- b) Ak je odpoveď na túto otázku kladná, majú sa vyššie uvedené ustanovenia vykladať v tom zmysle, že uvedená informácia sa musí uviesť vo vzťahu k rámcovej zmluve po prvé ako celku a/alebo po druhé vo vzťahu k očakávaniam pôvodného obstarávateľa, ktorý vyjadril svoj úmysel uzavrieť dohodu na základe postupu verejného obstarávania (v tomto prípade: región Severné Jutsko), a/alebo po tretie vo vzťahu k očakávaniam pôvodného obstarávateľa, ktorý len uviedol, že sa možno zúčastní na verejnom obstarávaní (v tomto prípade: región Južné Dánsko).
2. a) Majú sa zásady rovnosti zaobchádzania a transparentnosti stanovené v článku 18 ods. 1 smernice [2014/24] a články 33 a 49 tejto smernice v spojení s bodom 7 a bodom 10 písm. a) časti C prílohy V k uvedenej smernici vykladať v tom zmysle, že buď oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania, alebo špecifikácie musia uviesť maximálne

množstvo a/alebo maximálnu hodnotu dodávok podľa rámcovej dohody, ktorej sa týka verejné obstarávanie, pričom po dosiahnutí tohto limitu predmetná rámcová dohoda prestáva byť účinná?

- b) Ak je odpoveď na túto otázku kladná, majú sa vyššie uvedené ustanovenia vykladať v tom zmysle, že uvedený maximálny limit sa musí uviesť vo vzťahu k rámcovej zmluve po prvé ako celku a/alebo po druhé vo vzťahu k očakávaniam pôvodného obstarávateľa, ktorý vyjadril svoj úmysel uzavrieť dohodu na základe postupu verejného obstarávania (v tomto prípade: región Severné Jutsko), a/alebo po tretie vo vzťahu k očakávaniam pôvodného obstarávateľa, ktorý len uviedol, že sa možno zúčastní na verejnom obstarávaní (v tomto prípade: región Južné Dánsko).
3. Ak je odpoveď na prvú a/alebo druhú otázku kladná a v rozsahu, v akom je odpovedať na tretiu otázku potrebná, má sa článok 2d ods. 1 písm. a) smernice [92/13] v spojení s článkami 33 a 49 smernice [2014/24], ako aj bodom 7 a bodom 10 písm. a) časti C prílohy V k smernici [2014/24] vykladať v tom zmysle, že podmienka, že „verejný obstarávateľ zadal zákazku bez predchádzajúceho uverejnenia oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania v *Úradnom vestníku Európskej únie*“ sa vzťahuje na taký prípad, o aký ide v tejto veci, keď obstarávateľ uverejnil oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania v *Úradnom vestníku Európskej únie* na plánovanú rámcovú dohodu, ale
- a) oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania nespĺňa požiadavku uvedenia predpokladaného množstva a/alebo predpokladanej hodnoty dodávok podľa rámcovej dohody, ktorej sa týka verejné obstarávanie, pričom ich odhad je uvedený v špecifikáciách, a
- b) obstarávateľ porušil požiadavku stanoviť v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo v špecifikáciách maximálne množstvo a/alebo maximálnu hodnotu dodávok podľa rámcovej dohody, ktorej sa týka verejné obstarávanie?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke písm. a) a druhej otázke písm. a)

- 45 Svojou prvou otázkou písm. a) a druhou otázkou písm. a) sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa majú článok 49 smernice 2014/24, body 7 a 8, ako aj bod 10 písm. a) časti C prílohy V tejto smernice v spojení s článkom 33 uvedenej smernice a zásady rovnosti zaobchádzania a transparentnosti uvedené v článku 18 ods. 1 tejto smernice vykladať v tom zmysle, že oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania musí uvádzať tak predpokladané množstvo a/alebo hodnotu, ako aj maximálne množstvo a/alebo hodnotu dodávok podľa rámcovej dohody, pričom po dosiahnutí tohto limitu predmetná rámcová dohoda prestáva byť účinná.
- 46 Je potrebné pripomenúť, že podľa článku 33 ods. 1 druhého pododseku smernice 2014/24 rámcová dohoda je dohoda medzi jedným alebo viacerými verejnými obstarávateľmi a jedným alebo viacerými hospodárskymi subjektmi, ktorej účelom je stanoviť podmienky upravujúce zákazky, ktoré sa majú zadávať počas daného obdobia, najmä pokiaľ ide o cenu a prípadne aj o predpokladané množstvo. Prvý pododsek tohto odseku stanovuje, že verejní obstarávatelia môžu uzatvárať rámcové dohody za predpokladu, že uplatňujú postupy ustanovené v tejto smernici.

- 47 Článok 49 smernice 2014/24 stanovuje, že oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania sa používajú ako prostriedok výzvy na súťaž v súvislosti so všetkými postupmi bez toho, aby bol dotknutý článok 26 ods. 5 druhý pododsek a článok 32 tejto smernice. Oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania obsahujú informácie stanovené časti C prílohy V a uverejňujú sa v súlade s článkom 51.
- 48 Z toho vyplýva, že článok 49 smernice 2014/24, a teda aj časť C prílohy V tejto smernice sa uplatňujú na rámcové dohody.
- 49 V tejto súvislosti z niektorých ustanovení smernice 2014/24, posudzovaných samostatne, možno vyvodiť, že verejný obstarávateľ má určitú mieru voľnej úvahy, pokiaľ ide o možnosť uviesť v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania maximálnu hodnotu výrobkov, ktoré sa majú dodať na základe rámcovej dohody.
- 50 Bod 8 časti C prílohy V k smernici 2014/24 stanovuje, že medzi informáciami, ktoré sa uvádzajú v oznámeniach o vyhlásení verejného obstarávania, musí verejný obstarávateľ uviesť predpokladaný celkový rozsah zákazky/zákaziek a ak je zákazka rozdelená na časti, táto informácia musí byť poskytnutá za každú časť. Jednoduchý odkaz na „rozsah“ namiesto presne vymedzenej hodnoty naznačuje, že posúdenie požadované od verejného obstarávateľa môže byť približné.
- 51 Bod 10 tejto časti C týkajúci sa informácií o časovom rámci dodania alebo poskytnutia tovaru, prác alebo služieb a, pokiaľ je to možné, o trvaní zákazky v písm. a) venovanom osobitne rámcovým dohodám stanovuje, že verejný obstarávateľ musí v rámci možností uviesť hodnotu, rozsah a frekvenciu zadávaných zákaziek. Z toho vyplýva, že v súlade s týmto ustanovením sa za každých okolností nevyžaduje, aby verejný obstarávateľ uviedol hodnotu alebo rozsah a frekvenciu zákaziek, ktoré sa majú zadať.
- 52 Rovnako článok 33 ods. 1 druhý pododsek smernice 2014/24 stanovuje, že rámcová dohoda má za cieľ „prípadne“ stanoviť predpokladané množstvo. Toto ustanovenie za pomoci príslovky „prípadne“ spresňuje, pokiaľ ide konkrétne o množstvá výrobkov, ktoré sa majú dodať, že tieto množstvá musia byť, pokiaľ je to možné, stanovené v rámcovej dohode. Zo vzorového formulára nachádzajúceho sa v prílohe II vykonávacieho nariadenia 2015/1986 tiež vyplýva, že verejný obstarávateľ nie je povinný vyplniť položku II.1.5) s názvom „Celková odhadovaná hodnota“, pričom táto hodnota môže byť „prípadne“ spresnená, ako to vyplýva z odkazu uvedeného v tejto položke na poznámku pod čiarou 2 tohto formulára.
- 53 Z uvedeného vyplýva, že samotný doslovný výklad týchto ustanovení nepostačuje na účely určenia, či oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania musí uvádzať predpokladané množstvo a/alebo hodnotu a maximálne množstvo a/alebo hodnotu tovaru, ktorý sa má dodať na základe rámcovej dohody.
- 54 Vzhľadom na zásady rovnosti zaobchádzania a transparentnosti uvedené v článku 18 ods. 1 smernice 2014/24, ako aj na všeobecnú štruktúru tejto smernice však nemožno pripustiť, aby verejný obstarávateľ neuviedol v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania maximálnu hodnotu výrobkov, ktoré sa majú dodať na základe rámcovej dohody.
- 55 Z iných ustanovení smernice 2014/24 totiž vyplýva, že verejný obstarávateľ musí určiť obsah rámcovej dohody, ktorú zamýšľa uzavrieť.

- 56 Po prvé článok 5 tejto smernice týkajúci sa metód výpočtu predpokladanej hodnoty zákazky vo svojom odseku 5 stanovuje, že pri rámcových dohodách sa vychádza z najvyššej predpokladanej hodnoty, bez DPH, všetkých zákaziek predpokladaných počas celej doby platnosti dohody.
- 57 Keďže verejný obstarávateľ má posúdiť najvyššiu predpokladanú hodnotu bez DPH všetkých zákaziek predpokladaných počas celej doby platnosti rámcovej dohody, môže túto hodnotu oznámiť uchádzačom.
- 58 Okrem toho Súdny dvor vychádzal najmä z článku 9 ods. 9 smernice 2004/18, ktorý má identické znenie ako článok 5 ods. 5 smernice 2014/24, aby v bode 60 rozsudku z 19. decembra 2018, *Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato – Antitrust a Coopservice (C-216/17, EU:C:2018:1034)*, rozhodol, že, aj keď má verejný obstarávateľ, ktorý je pôvodnou zmluvnou stranou rámcovej dohody, len povinnosť vynaložiť maximálne úsilie, aby mohol uviesť hodnotu a periodicitu každej z nasledujúcich zákaziek, ktoré majú byť zadané, má naopak povinnosť spresniť celkové množstvo plnení, a teda rozsah a maximálnu hodnotu, v akom môžu byť realizované nasledujúce zákazky.
- 59 Po druhé podľa bodu 7 časti C prílohy V k smernici 2014/24 musí verejný obstarávateľ ako informácie, ktoré sa uvádzajú v oznámeniach o vyhlásení verejného obstarávania, opísať zákazku a z tohto dôvodu uviesť množstvo alebo hodnotu dodávok, na ktoré sa bude vzťahovať rámcová dohoda ako celok. Túto povinnosť si nemôže splniť bez uvedenia aspoň množstva a/alebo maximálnej hodnoty týchto dodávok.
- 60 Okrem toho, keď verejný obstarávateľ musí vyplniť formulár uvedený v prílohe II k vykonávaciemu nariadeniu 2015/1986, je povinný uviesť v položke II.2.6) tohto formulára, ktorá sa týka predpokladanej hodnoty, celkovú maximálnu hodnotu počas celého trvania každej časti.
- 61 Okrem toho je dôležité zdôrazniť, že pri uzatváraní rámcovej dohody sa uplatňujú základné zásady práva Únie, ako je rovnosť zaobchádzania a transparentnosť, ako to vyplýva z článku 33 ods. 1 prvého pododseku smernice 2014/24. Tak zásady rovnosti zaobchádzania a zákazu diskriminácie, ako aj zásada transparentnosti, ktorá z nich vyplýva, implikujú, že všetky podmienky a podrobnosti verejného obstarávania boli v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo v špecifikáciách jasne, presne a jednoznačne formulované tak, aby po prvé všetci riadne informovaní a primerane obozretní uchádzači chápali ich presný význam a mohli ich vykladať rovnako, a po druhé, aby bol verejný obstarávateľ schopný skutočne overiť, či ponuky uchádzačov spĺňajú kritériá, ktorými sa riadi predmetné obstarávanie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. decembra 2018, *Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato – Antitrust a Coopservice, C-216/17, EU:C:2018:1034, bod 63*).
- 62 Zásady transparentnosti a rovnosti zaobchádzania s hospodárskymi subjektmi, ktoré majú záujem o uzatvorenie rámcovej dohody, ktoré sú zakotvené najmä v článku 18 ods. 1 smernice 2014/24, by totiž boli narušené, keby verejný obstarávateľ, ktorý je pôvodnou stranou rámcovej dohody, nespresnil celkové množstvo, ktorého sa týka takáto dohoda (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. decembra 2018, *Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato – Antitrust a Coopservice, C-216/17, EU:C:2018:1034, bod 64*).

- 63 V tejto súvislosti skutočnosť, že verejný obstarávateľ uvedie predpokladané množstvo a/alebo hodnotu, ako aj maximálne množstvo a/alebo hodnotu výrobkov, ktoré sa majú dodať na základe rámcovej dohody, má veľký význam pre uchádzača, pretože práve na základe tohto odhadu je uchádzač schopný posúdiť svoju schopnosť plniť svoje záväzky vyplývajúce z tejto rámcovej dohody.
- 64 Okrem toho, ak by nebola uvedená maximálna predpokladaná hodnota alebo množstvo, na ktoré sa takáto dohoda vzťahuje, alebo ak by takýto údaj nemal právne záväznú povahu, verejný obstarávateľ by mohol nerešpektovať toto maximálne množstvo. V dôsledku toho by úspešný uchádzač mohol byť zmluvne zodpovedný za neplnenie rámcovej dohody, ak by nedodal množstvá požadované verejným obstarávateľom, aj keď by prekračovali maximálne množstvo uvedené v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania. Takáto situácia by však bola v rozpore so zásadou transparentnosti uvedenou v článku 18 ods. 1 smernice 2014/24.
- 65 Okrem toho zásada transparentnosti by mohla byť dlhodobo porušovaná, keďže, ako vyplýva z článku 33 ods. 1 tretieho pododseku tejto smernice, rámcová dohoda môže byť uzavretá až na štyri roky a vo výnimočných prípadoch náležite odôvodnených najmä jej predmetom aj na dlhšie. Ako sa navyše uvádza v odôvodnení 62 uvedenej smernice, hoci sa zákazky založené na rámcovej dohode majú zadávať pred skončením platnosti samotnej rámcovej dohody, trvanie jednotlivých zákaziek založených na rámcovej dohode nemusí zodpovedať trvaniu tejto rámcovej dohody, ale podľa potreby môže byť kratšie alebo dlhšie.
- 66 Napokon rozširujúci výklad povinnosti definovať maximálnu odhadovanú hodnotu alebo množstvo, na ktoré sa vzťahuje rámcová dohoda, by mohol na jednej strane zbaviť potrebného účinku pravidlo stanovené v článku 33 ods. 2 treťom pododseku smernice 2014/24, podľa ktorého zákazky založené na rámcovej dohode nesmú za žiadnych okolností viesť k podstatným zmenám podmienok stanovených v tejto rámcovej dohode, a na druhej strane predstavovať zneužitie alebo použitie, ktoré bráni hospodárskej súťaži, obmedzuje ju alebo ju narúša, ako je uvedené v odôvodnení 61 tejto smernice
- 67 Z toho vyplýva, že požiadavka, aby verejný obstarávateľ, ktorý je pôvodnou stranou rámcovej dohody, spresnil v rámcovej dohode množstvo a hodnotu plnení, ktoré bude táto dohoda pokrývať, predstavuje konkretizáciu zákazu používať rámcové dohody zneužívajúcim spôsobom alebo spôsobom, ktorý by bránil hospodárskej súťaži, obmedzoval ju alebo ju narúšal (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. decembra 2018, Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato – Antitrust a Coopservice, C-216/17, EU:C:2018:1034, bod 69).
- 68 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že verejný obstarávateľ, ktorý je pôvodnou stranou rámcovej dohody, sa môže zaviazat' na svoj vlastný účet a na účet potenciálnych verejných obstarávateľov, ktorí sú jasne určení v tejto dohode, len v limite maximálneho množstva a/alebo hodnoty, a po jeho dosiahnutí uvedená dohoda prestáva byť účinná (pozri analogicky rozsudok z 19. decembra 2018, Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato – Antitrust a Coopservice, C-216/17, EU:C:2018:1034, bod 61).
- 69 Je však potrebné uviesť dve doplňujúce spresnenia.
- 70 Na jednej strane sú podľa článku 33 ods. 2 tretieho pododseku a článku 72 smernice 2014/24 prípustné zmeny rámcovej dohody, ktoré nemajú podstatnú povahu, pričom takáto zmena má v zásade konsenzuálny charakter, takže sa vyžaduje súhlas úspešného uchádzača.

- 71 Na druhej strane uvedenie maximálneho množstva alebo hodnoty výrobkov, ktoré sa majú dodať na základe rámcovej dohody, môže byť uvedené buď v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, alebo v špecifikáciách, keďže v súvislosti s rámcovou dohodou sú verejní obstarávatelia povinní v súlade s článkom 53 ods. 1 smernice 2014/24 elektronicky poskytnúť, a to bez obmedzenia, úplný a priamy prístup k súťažným podkladom odo dňa uverejnenia oznámenia v súlade s článkom 51 tejto smernice.
- 72 Splnenie týchto podmienok tak môže zabezpečiť dodržiavanie zásad transparentnosti a rovnosti zaobchádzania uvedených v článku 18 ods. 1 smernice 2014/24.
- 73 Tieto zásady by naopak neboli splnené v prípade, ak by hospodársky subjekt, ktorý si želá prístup k uvedeným špecifikáciám na účely posúdenia vhodnosti predloženia ponuky, bol povinný vopred pred verejným obstarávateľom vyjadriť akýkoľvek záujem.
- 74 Za týchto podmienok treba na prvú otázku písm. a) a druhú otázku písm. a) odpovedať tak, že článok 49 smernice 2014/24, body 7 a 8, ako aj bod 10 písm. a) časti C prílohy V tejto smernice v spojení s článkom 33 uvedenej smernice a zásady rovnosti zaobchádzania a transparentnosti uvedené v článku 18 ods. 1 tejto smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania musí uvádzať tak predpokladané množstvo a/alebo hodnotu, ako aj maximálne množstvo a/alebo hodnotu výrobkov, ktoré sa majú dodať na základe rámcovej dohody, pričom po dosiahnutí tohto limitu predmetná rámcová dohoda prestáva byť účinná.

O prvej otázke písm. b) a druhej otázke písm. b)

- 75 Prvou otázkou písm. b) a druhou otázkou písm. b) sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 49 smernice 2014/24, ako aj bod 7 a bod 10 písm. a) časti C prílohy V tejto smernice v spojení s článkom 33 uvedenej smernice a zásady rovnosti zaobchádzania a transparentnosti uvedené v článku 18 ods. 1 tejto smernice majú vykladať v tom zmysle, že tak predpokladané množstvo alebo hodnota výrobkov, ktoré sa majú dodať na základe rámcovej dohody, ako aj maximálne množstvo alebo hodnota týchto výrobkov musia byť uvedené v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania.
- 76 Keďže, ako vyplýva z odpovede na prvú otázku písm. a) a druhú otázku písm. a), oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania musí uvádzať predpokladané množstvo a/alebo hodnotu, ako aj maximálne množstvo a/alebo hodnotu výrobkov, ktoré sa majú dodať na základe rámcovej dohody, zásady transparentnosti a rovnosti zaobchádzania uvedené v článku 18 ods. 1 smernice 2014/24 bránia tomu, aby verejný obstarávateľ oznámil len čiastočné informácie o predmete a rozsahu rámcovej dohody z kvantitatívneho a/alebo finančného hľadiska.
- 77 Tento údaj by mohol byť všeobecne uvedený v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, pričom takáto zmienka postačuje na zabezpečenie dodržiavania zásad transparentnosti a rovnosti zaobchádzania uvedených v článku 18 ods. 1 tejto smernice.
- 78 Verejnému obstarávateľovi však nič nebráni v tom, aby s cieľom poskytnúť uchádzačom ďalšie informácie a umožniť im čo najlepšie posúdiť vhodnosť predloženia ponuky stanovil dodatočné požiadavky a rozdelil celkové predpokladané množstvo alebo hodnotu výrobkov, ktoré sa majú dodať v rámci rámcovej dohody, s cieľom charakterizovať potreby pôvodného verejného obstarávateľa, ktorý má v úmysle uzavrieť rámcovú dohodu, a potreby pôvodného verejného obstarávateľa alebo verejných obstarávateľov, ktorí prejavili záujem o možnú účasť na rámcovej dohode.

- 79 Verejný obstarávateľ môže tiež v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania osobitne uviesť predpokladané množstvo a/alebo hodnotu, ako aj maximálne množstvo a/alebo hodnotu výrobkov, ktoré sa majú dodať na základe rámcovej dohody pre každého verejného obstarávateľa, či už majú v úmysle uzavrieť rámcovú dohodu alebo či môžu na tento účel využiť opcii. Mohlo by ísť najmä o prípady, keď sa vzhľadom na podmienky plnenia následných verejných zákaziek hospodárske subjekty vyzývajú, aby predložili ponuky na všetky časti alebo na všetky položky uvedené v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, alebo keď sa následné zákazky majú plniť na vzdialených miestach.
- 80 Na prvú otázku písm. b) a druhú otázku písm. b) treba teda odpovedať tak, že článok 49 smernice 2014/24, ako aj bod 7 a bod 10 písm. a) časti C prílohy V tejto smernice v spojení s článkom 33 uvedenej smernice a zásady rovnosti zaobchádzania a transparentnosti uvedené v článku 18 ods. 1 tejto smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania sa musí uviesť predpokladané množstvo a/alebo hodnota výrobkov a maximálne množstvo a/alebo hodnota výrobkov, ktoré sa majú celkovo dodať na základe rámcovej dohody, a v tomto oznámení o vyhlásení verejného obstarávania sa môžu stanoviť ďalšie požiadavky, ktoré sa verejný obstarávateľ rozhodne doplniť.

O tretej otázke

- 81 Na úvod treba poznamenať, že skutočnosť, že vnútroštátny súd odkázal na niektoré ustanovenia práva Únie nebráni tomu, aby Súdny dvor poskytol tomuto súdu všetky prvky výkladu, ktoré môžu byť potrebné na rozhodnutie veci, ktorú prejednáva, či už na ne v položených otázkach odkázal, alebo nie. V tejto súvislosti prináleží Súdnemu dvoru, aby zo všetkých informácií, ktoré poskytol vnútroštátny súd, a najmä z odôvodnenia rozhodnutia vnútroštátneho súdu, vybral tie ustanovenia práva Únie, ktoré si so zreteľom na predmet sporu vyžadujú výklad (pozri najmä rozsudky z 27. októbra 2009, ČEZ, C-115/08, EU:C:2009:660, bod 81; z 22. marca 2012, Nilas a i., C-248/11, EU:C:2012:166, bod 31, ako aj z 20. decembra 2017, Impresa di Costruzioni Ing. E. Mantovani a Guerrato, C-178/16, EU:C:2017:1000, bod 28).
- 82 V prejednávanej veci sa smernica 92/13, ktorá obsahuje ustanovenie, ktorého výklad požaduje vnútroštátny súd, týka pravidiel verejného obstarávania subjektov pôsobiacich vo vodnom, energetickom, dopravnom a telekomunikačnom sektore. O takéto služby však nejde vo veci samej, ktorá sa týka opravných prostriedkov týkajúcich sa postupov verejného obstarávania založených na smernici 2014/24, ktoré upravuje smernica 89/665, pričom znenie článku 2d ods. 1 písm. a) tejto smernice je analogické zneniu zodpovedajúceho ustanovenia smernice 92/13.
- 83 Za týchto podmienok treba usudzovať, že svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 2d ods. 1 písm. a) smernice 89/665 vykladať v tom zmysle, že sa uplatňuje za predpokladu, že oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania bolo uverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie*, hoci na jednej strane predpokladané množstvo a/alebo hodnota výrobkov, ktoré sa majú dodať v rámci plánovanej rámcovej dohody, nevyplýva z tohto oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania, ale zo špecifikácií, a na druhej strane ani v tomto oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, ani v týchto špecifikáciách nie je uvedené maximálne množstvo a/alebo hodnota výrobkov, ktoré sa majú dodať podľa tejto rámcovej dohody.
- 84 Článok 2d ods. 1 smernice 89/665 stanovuje, že neuverejnenie oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania v *Úradnom vestníku Európskej únie* bez toho, aby to bolo povolené podľa ustanovení smernice 2014/24, spôsobuje neúčinnosť dotknutej zákazky alebo ako v prejednávanej veci dotknutej rámcovej zmluvy.

- 85 Tento článok 2d bol vložený do pôvodného znenia smernice 89/665 smernicou 2007/66. Normotvorca Únie spresnil vykonané zmeny, keď v odôvodnení 13 smernice 2007/66 uviedol, že s cieľom bojovať proti nezákonne vedenému priamemu zadávaniu zákaziek, ktoré Súdny dvor označil vo svojom rozsudku z 11. januára 2005, Stadt Halle a RPL Lochau (C-26/03, EU:C:2005:5, body 36 a 37), za najväznejšie porušenie práva Únie v oblasti zadávania verejných zákaziek zo strany verejného obstarávateľa, by sa mali ustanoviť účinné, primerané a odradzujúce sankcie a zmluvy uzavreté na základe nezákonne vedeného priameho zadávania zákaziek by sa preto mali v zásade považovať za neúčinné. V odôvodnení 14 tejto smernice spresnil, že neúčinnosť je najúčinnjším spôsobom na obnovenie súťaže a vytvorenie nových obchodných príležitostí pre tie hospodárske subjekty, ktorým bola nezákonným spôsobom odobratá možnosť zúčastniť sa súťaže, a priame zadávanie zákaziek v zmysle tejto smernice by malo zahŕňať všetky zadania zákaziek uskutočnené bez predchádzajúceho uverejnenia oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania v *Úradnom vestníku Európskej únie* v zmysle smernice 2004/18.
- 86 Z článku 2d ods. 1 písm. a) smernice 89/665 v spojení s odôvodneniami 13 a 14 smernice 2007/66 teda vyplýva, že pri prijímaní smernice 2007/66 mal normotvorca Únie v úmysle zaviesť do uplatniteľného práva prísnu sankciu, ktorej uplatnenie by však malo byť obmedzené na najzávažnejšie prípady porušenia práva Únie v oblasti verejného obstarávania, teda na prípady, v ktorých sa zákazka zadala priamo bez toho, aby bolo v *Úradnom vestníku Európskej únie* vopred uverejnené oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania.
- 87 Z toho vyplýva, že by bolo neprimerané rozšíriť uplatnenie tohto ustanovenia na situáciu, o ktorú ide vo veci samej, v ktorej regióny uverejnili oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania a sprístupnili špecifikácie bez toho, aby v tomto oznámení alebo v týchto špecifikáciách uviedli predpokladané množstvo a/alebo predpokladanú hodnotu a maximálne množstvo a/alebo maximálnu hodnotu výrobkov, ktoré sa majú dodať podľa tejto rámcovej dohody.
- 88 V takej situácii porušenie článku 49 smernice 2014/24 v spojení s bodmi 7 a 8, ako aj bodom 10 písm. a) časti C prílohy V tejto smernice nedosahuje stupeň závažnosti požadovaný na uplatnenie sankcie stanovenej v článku 2d ods. 1 písm. a) smernice 89/665.
- 89 Nesplnenie povinnosti verejného obstarávateľa uviesť rozsah rámcovej dohody je totiž v takom prípade dostatočne zreteľné na to, aby ho mohol zistiť hospodársky subjekt, ktorý mal v úmysle predložiť ponuku a ktorý sa preto musí považovať za informovaného.
- 90 Na tretiu otázku je teda potrebné odpovedať tak, že článok 2d ods. 1 písm. a) smernice 89/665 sa má vykladať v tom zmysle, že sa neuplatní za predpokladu, že oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania bolo uverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie*, hoci na jednej strane predpokladané množstvo a/alebo predpokladaná hodnota výrobkov, ktoré sa majú dodať na základe plánovanej rámcovej dohody, nevyplýva z tohto oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania, ale zo špecifikácií, a na druhej strane ani v tomto oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, ani v týchto špecifikáciách nie je uvedené maximálne množstvo a/alebo maximálna hodnota výrobkov, ktoré sa majú dodať na základe uvedenej rámcovej dohody.

O trovách

- 91 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

1. **Článok 49 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES, body 7 a 8, ako aj bod 10 písm. a) časti C prílohy V tejto smernice v spojení s článkom 33 uvedenej smernice a zásady rovnosti zaobchádzania a transparentnosti uvedené v článku 18 ods. 1 tejto smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania musí uvádzať tak predpokladané množstvo a/alebo hodnotu, ako aj maximálne množstvo a/alebo hodnotu výrobkov, ktoré sa majú dodať na základe rámcovej dohody, pričom po dosiahnutí tohto limitu predmetná rámcová dohoda prestáva byť účinná.**
2. **Článok 49 smernice 2014/24, ako aj bod 7 a bod 10 písm. a) časti C prílohy V tejto smernice v spojení s článkom 33 uvedenej smernice a zásady rovnosti zaobchádzania a transparentnosti uvedené v článku 18 ods. 1 tejto smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania sa musí uviesť predpokladané množstvo a/alebo hodnota výrobkov a maximálne množstvo a/alebo hodnota výrobkov, ktoré sa majú celkovo dodať na základe rámcovej dohody, a v tomto oznámení o vyhlásení verejného obstarávania sa môžu stanoviť ďalšie požiadavky, ktoré sa verejný obstarávateľ rozhodne doplniť.**
3. **Článok 2d ods. 1 písm. a) smernice Rady 89/665/EHS z 21. decembra 1989 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa uplatňovania postupov preskúmania v rámci verejného obstarávania tovarov a prác, zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2014/23/EÚ z 26. februára 2014, sa má vykladať v tom zmysle, že sa neuplatní za predpokladu, že oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania bolo uverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie*, hoci na jednej strane predpokladané množstvo a/alebo predpokladaná hodnota výrobkov, ktoré sa majú dodať na základe plánovanej rámcovej dohody, nevyplýva z tohto oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania, ale zo špecifikácií, a na druhej strane ani v tomto oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, ani v týchto špecifikáciách nie je uvedené maximálne množstvo a/alebo maximálna hodnota výrobkov, ktoré sa majú dodať na základe uvedenej rámcovej dohody.**

Podpisy